

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihaja vsako nedeljo.

Cena Novin na celo leto je: doma 20., v Ameriko 80 Din.
Cena Marijinoga Lista na celo leto je: doma 10 Din., v Ameriko 50 Din. Novine prihajajo vsaki teden, M List vsaki mesec. Naročniki M. Lista dobijo kalendar brezplačno, naročniki Novin pa za polovično ceno, letos za 5 Din. Rokopisi se ne dajo nazaj. Rokopise i naročnino pošiljajte na uredništvo ali opravištvu Novin v Črensovec, Prekm.

„Vredništvo i opravištvu Novin je v Črensovcih, Prekmurje“.

Vrednik Klekl Jožef, vp. plebanos v Črensovetu.

Oglasi, (inzerati) se tudi sprejmajo. Cena ednoga kvadratnoga centimetra za ednok en dinar za večkrat popust. Cena malih oglasov je do dvajset reči 5 Din., više od vsake reči pol dinara. Med tekstem je cena oglasov cm² dva dinara v „Poslanom“ tri dinare. Ki naroči 1, 4, 1, 2 ali celo stran, dobi 25% popusta za edno objavo, za večkratno več. Takso za vse oglase plača opravištvu „NOVIN“.

Radič i jezeroletnica horvackoga kraljestva.

Za par mesecov bodo obhajali naši bratje Horvatje jezeroletnico, ka je njihov prvi kralj Tomislav koronan z kronov, ki njemu jo je poslal namestnik Kristušov, rimski papa. Horvatje so najpre te že meli svojo državo — kak smo meli mi Slovenci (od Donave do Drave) pod Pribinom i Kocelom, vojvodom našo veliko Slovensko Krajino. Svoje kraljestvo so Hrvatje sledkar prostovoljno izročili Sv. Ladislavi vogrskomi kralji, ki je postao i njihov kralj; a horvacka država s tem ne je prestala, samo vladara je mela ednoga z Madjari. I zato če je kda štela madjarska vlada segat v njihove državne pravice, so Horvatje ostro nastopili proti krivici. Eden takših bojovníkov je bio tudi Radič. Malošto se je borio s takšov gorečnostjov proti vogrskoj politici kak on.

Jezerolet je zdaj tomi, ka je katoličanski horvacki narod osnovao svoje kraljestvo, kraljestvo, štero bi čuvalo krščanstvo. I je je čuvalo. Rimski papovje so imenovali horvacko kraljestvo, horvacki narod ante murale Christianorum, to je že predzidje krščanstva. Horvatje so najpre branili krščanstvo vnoga stoletja proti poganskim Törkom i v toj borbi so vmirali kak mantrniki, trpeli pa kak največši junaki za krščanske pravice. I to veliko nalogo, to najlepšo čast njim je dao Rim z tem, ka njim je poslal krščanskoga vladara, ar korona, štero je dobo Tomislav, je prinesla i netila Kristušovoga duha v horvackom narodi.

Da se horvacki narod zahvalnoga skaže Kristušovomi namestniki za čast, ki njemu jo je skazac z kronov Tomislava, z nalogov obrambe krščanstva, so horvacki pušpecje dali vō pred kratkim pastirski list, v šterom pozivajo vernike, naj ob priliki toga velikoga spomina kupijo en kelih za svetoga očo i ga s procesijov odnesejo v Rim v tom svetom leti, ki se začne zdaj v Adventi.

Te pastirski list je prečeo tudi Radič i kak katoličanec, ki je dužen bogati Matercerkev, je javno pred jezerimi i jezerimi ljudmi napadno pušpeke i je hujskao, naj ne bogajo pušpekov, naj ne dajo na kelih, naj ne hodijo v Rim.

Verniki bi dobili odpustke, blagoslove, milosti v Rimi, nesli bi za sveto mešo kelih, za dušno zveličanje bi se skrbeli — to Radič ne dovoli. Če njemu prinesejo ovce žganico itd. to ne je greh. Nego če za sveto mešo, za Kristušovo rešno krv nesejo dar, to ne je dovoljeno, to on prepovedava. Zakaj? — To šče naj narod njega boga, ne pa cerkev. Kristuš je pa tak pravo: „ki cerkve ne boga, naj ti bo kak očitni grešnik.“ — Koga bomo bogali? Jeli da Kristuša vu njegovih namestnikih i bomo šli v Rim i bomo darovali za kelih i povržemo tisto politiko, šteta nas šče od največšega kinča, od vere i od nebe spraviti: Pazimo, zgrabljivi

— vucje, hodijo vu ovčjih kožah, pazimo! Če podpiramo politiko Radičovo, šteta sovraži vero i Boga, smo tudi mi sovražniki vere i Boga. Bog nas reši te nesreče!

„Patronatske razmere.“

V „Slovenu“ številke zadnje nedele je nekdo pod gornjim naslovom spametne, modre vrstice napisao. Pisec točno pozna nesrečno zadevo cerkvenih patronatov. Za rešitev priporoča jedino dober i pravičen način. Ne trebe več razprav ali posvetovanj. Tak mammo naj verski i agrarni minister rešita zadevo patronatov i punktum.

NEDELA.

Po Ris. 21. Evang. sv. Mataja XVIII, 23—35. Nebesko kraljestvo je spodobno h kralji, ki je račun meo z svojimi slugi. Mi smo slugi i Jezus je naš krao i bomo njemu mogli račun dati, smo li ljubili bližnjega ali ne.

Ljubezen do bližnjega.*)

Kak ne! Če Bog läbi vse stvari i vse ljudi, v nekšoj meri tudi največšega hūdodelca, ali ne bog Bog Oča läbo s posebnov ljubeznov tiste, ki s svojim od ljubezni napunjenim mišljenjom i življenjom kažejo, da so prav posebna njegova deca? I Bog Sin bo s posebnov ljubeznov läbo tiste, ki spunjavajo želo, prošnjo njegovoga srca, novo zapoved njegovo: Novo zapoved vam dam, da se ljubite med seov, kak sem vas jaz läbo. (Jan. 13, 14.) I Bog Sv. Duh bo s posebnov ljubeznov läbo tiste, ki majo v sebi duh od njegovoga duha, ogenj od njegovoga ognja, ljubezen od njegove ljubezni. Cela sv. Trojica bo s svojov ljubeznov prebivala v srci tistoga, ki goji i podžiga v sebi ljubezen do bližnjega. O, srečen takši človek! Ali se ta ljubezen troedinoga Boga, razlita na njega, ne pokaže tudi v vidnom, zvušnajšem blagoslovi? Istinsko, čudno je, kak ljudje, ki so brez ljubezni do bližnjega, doživljajo vnogokrat težke nesreče. Ka te i oni z višine zemelskoga blagostanja, z viška časti spadne na ednok v globočino siromaštva, sramote, nečasti. Zapustjo ga je blagoslov boži. Z druge strani pa dobre, z ljubeznov do bližnjega navdane ljudi Bog nigdar ne zapusti. Že psalmist je to premišljavao. Blagor njemu, pravi v 42. psalmi, što se spominja siromaškoga i potrebnoga; njega Bog reši na den stiske.

*) Predga dr. M. Opeke stolnoga kantonika v Ljubljani, izdala tiskarna Ničman v Ljubljani.

Glasi.

Slovenska Krajina.

Minister za agrarno reformo, g. profesor Vesenjāk je našima poslancoma na njidva prošnjo dao sledeči odgovor: 1. Ležarina na drva je ukinjena; 2. zavoljo težave vprežne živine, dničnih tal, slabe ceste itd. se odmeri dugši termin za izvažanje drv iz sekvstriranih šum, ka se pravočasno naznani; 3. a ne smejo posamezniki kljub tem olejšavam zamüditi termin, ar dobro šumarstvo zahteva svoj natančen red; 4. zahteva, da se za urade i vojaštvo nabavljajo drva iz državnih šum v Sloveniji, je prav pametna, ali trebe se za rešitev

toga pitanja obrniti na g. ministra šumerude i financ; 5. zadeva z dobrovoljci (srbskimi, ki so bili v okolici D. Lendave. Vr.) je vrejena. Ar so se ne stalno naselili i ne zemlje sami obdelavali, se tej premestijo, da se more dati delavnim siromaškim Prekmurcom zemlja z arende i pri stalnom zakoni v lastnino. Keliko dobrpote je to za naše ljudstvo! Izvoz drv je tudi prepovedan i 70 familijam naših sirot je dodeljena zemlja za stalno naselitev, se vnogi Madjari so jo dobili, ki so jo po zakoni pač mogli dobiti. Večletne borbe poslancā Klekl so s tem koronane od strani pravičnoga g. ministra Vesenjaka, komi ide vsa hvala pri tem. Dva meseca je zvršo, ka so drugi leta dugo ne šteli. Istina, vse krivice so ešče ne popravljene, ar je vse v dvema mesecoma ne bilo mogoče zvršiti, a če bi ostao minister ešče samo pol leta, bi prišla splošna zadovoljnost v Slov. Krajino pri agrarnoj reformi. Gledajte, takša je krščanska stranka! Ne obljübjä, nego dela i čeravno kaj obljübi, tudi spuni, gda ma moč zato. G. Vesenjāk je odpravo v dvema mesecoma več krivic i prineso več zadovoljstva, kak drugi v petih letih.

Chicago III, 24—9—24. Častiti urednik naših prekmurskih „Novin“. Prošim vas, prostora vu naših lepih domačih novinaj, ka bi malo rad napisao od našega društvenoga gibanja i od naših prekmurskih Slovincov. Mammo tu tri dobra krščanska društva, to prvo je društvo Sv. Ivana Krstitela, drugo samo žensko društvo Sv. Ane, tretje je društvo Sv. Martina, pri tej družtvaj se lejko zavarüje. Od 250 do 2000 dolarov smrtnine dobi tisti, komi jo zroči, tisti ki je vu družtvu. Za beteg plačajo društva 6, 7 i 14 dol. na tjeđen. To podporo dobi 6 mesecov, či je betežen duže kak 6 mesecov, te dobi ešče 3 mesec polovico podpore, pa či je šče li duže betežen, te pa dobi kak društvo zvoli i napravi na seji. Dragi mi prekmurski Slovenci, kama bogše želite vu vaših nevolaj i nesrečaj; za svoje družine poskrbite se za kakše društvo, ka nodo zavolo vaše krivde žene jokale i zdecov vred stradale kak se je to zdaj ne dugo pripetilo, ka so naši 4 prekmurski Slovenci mrl i vsi skoro v ednom meseci pa je samo eden bio v družtvu. Kak je to velki vdarec za ženo i deco, či očo zgübjijo, pa te šče poleg njegove same krivde po smrti stradati more cela družina kak je to žalostno. Či pa bi bio v kakšem družtvu, pa bi li ženi i deci ne bi trbelo stradati. Mrli so tu Števan Kreslin, Naci Rebrica i Žižek Števan vsi trije z Srednje Bistrice. Iz Brezovice Somi Franc. Te je bio od ednoga Taljana sedemkrat streljeni, pa je bio k mesti mrtev. Bio je ešče ledičen i dober dečko. Našim čikaskim Slovincom naznanimo naša društva, med šterimi jih šče izda dosta je brezi društva i kda je v te vabimo, je prosimo, naj si naročijo naše domače lepe „Novine“ ka bi se razširile po celoj Chicagi i Ameriki. Pozdravljam vse prekmurske Slovence širom Amerike Jožef Raj naročnik tej „Novin“. 1827. West 21 Pl. Chicago III.

Aldov puščave. V pretečenom leti so v Britanski Vzhodni Indiji raztrgale zveri 3605 ljudi, kače so jih piknole do smrti 20,785. Tigriši so raztrgali 1693, vucje 835, leopardi 494, krokodili 314, divji prašiči 119, medvedi 79, elefanti so jih poteptali 70. V istom časi so vničili ljudje 23,911 zveri i 59,545 giftnih kač. Samo jager Nenad Sind je strela 18 bengalskih tigrišov i 31 leopardov. Te najuspešnejši indijski jager pravi, da se tudi trikrat večje število zveri v puščavi nebi nikaj poznalo.

Velka herbija i šola. V Australiji je 12 let star dečko podedoval (herbao) 80 milijon kron. Kak je zvedo za svoje velko premoženje, si je zgučao, ka bi najraj küpo šolo, v štero je hodo i dao jo zapreti. Po svojem mišljenji bi to najbogše delo bilo za njega pa za njegove prijatele.

Žalosten dogodek med ameriškimi rojaki. V Jolietu bi se moralo vršiti 5. oktobra zdavanje mladoga slovenskoga para. Dva dni pred tem je šo ženin v banko po svoje prihranjene peneze, 880 dolarov, da bi šla z nevestov, küpüvat pohištvo i druge potrebčine. Gda pa je prišeo k nevesti, penez je nindri ne bilo. Ves prestrašen je bežao nazaj v banko če bi mogoče peneze tam pušto, drkao i iskao je z znanci po cestaj, po šterih je hodo, gda je šo iz banke, pozvidavao je pri policiji, pa vse zaman. Penez ne je najšeo. To je mladoga moža tak potrla, da je skočo z mosta v kanal i vtono — ravno na predvečer zdavanja.

Aldov automobilov v Ameriki. Kak kažejo poročila newyorške policije so lansko leto automobili do smrti povozili 7400 ljudi.

Pobit zamorec. V Chicagu je nagovoro zamorec na cesti dve belokožni deklici, ka je v očaj ameriškarih gospodov strašno hudo delstvo. Deklici sta zazavali na pomoč i črnc je pobegno. Pravijo da se je lekaj tudi nespodobno obnašao. Vnožica je bežala za njim, ga dojšla i ga tak dugo tukla s palicami, da je vmro. Najlepše pri celoj stvari pa je da mislita deklici, gda sta sledkar pristopili k mrtveci, da to neje tisti zamorec, ki jivi je nagovoro. Ljudje iščejo zdaj drugoga črnca, ki naj bi bio pravi. — Med črni i belokožci vlada v Ameriki velko sovraštvo i belokožci na črnce pri vsakoj priliki pritiskajo.

Velki napredek katoliškoga šolstva v Ameriki. Rimski katoliški list prinaša obširno poročilo o napredüvanji katoliških šol v združenih državah. V celom se je v tekočem leti zvišalo število učencov na katoliških šolaj za 33 procentov. Četudi so razširili dozdajšnje šolske stavbe in zozidali vno go novih, itak sfalivle prostor po župnih i ljudskih šolaj. Ravno to vela za kolegije i visoke šole. Na višjo šolo v Clevelandu se je letos vpisalo za 30 procentov več učencov kak lami, a v Chicagu se se te mesec odpre nova višja šola sv. Cirila, štera lahko sprejme 1000 učencov. Zanimivo je, da je število učencov najbolje naraslo v deželaj, gde je boj proti katoliškoj šoli najbolje srdit. Vse pa prekaša Newyork, gde se je vpisalo letos v župne šole prek 300 jezer učencov. V Bostonu se je vpisalo letos na katoliške župne šole 80 jezero učencov, v Baltimori prek 25 jezer, v pušpekiji Hartford 60 jezer, v pušpekiji Pittsburg 84 jezer, v pušpekiji Cleveland 74 jezer, v Milwaukee 60 jezer.

Kak dugo že poznajo pesjo besnost? Besnost psov i drugih živali je že jako stari beteg. Grki so poznali pesjo besnost že pred 2300 leti; 1800 let že znajo, da na besnosti lahko zbetežajo tudi ljudje, 120 let pa je že znano, da če pride slina besnoga psa v rano druga psa, pozročiti tudi pri tom besnost.

Slabi časi v Združenih državah. Ameriškanski listi tožijo zavolo dozdajšnjih slabih časov v Združenih državah: delavske plače padajo, živlenske potrebčine se dragšajo, brezposelnost narašča. Po uradnih poročilaj so plačo delavcom znižali za od 9—18%, odpustili jih pa po 14%, tak da jih je brez dela okoli 1,300,000. Živlenske potrebčine pa se naglo dragšejo. V Ameriki, štera se duši v bogastvi na milijone ljudi strada.

Ženske kak predgarice v cerkvi. Danska vlada je parlamentu predložila zakonski načrt, po šterom morejo v danskih cerkvaj opravljati predgarsko službo tudi ženske.

Uradna naznanila.

Železnica Ormož—Murska-Sobota. Dneva 4. nov. 1924. ob 9 vori bo sestanek komisije pri železnom mostu pri Veržej, desni breg Möre v km. 9.75 železnice. Zemla, štera je potrebna bila pri zgradbi železnice se bode razlastila. Lastniki naj povejo svoje želje pri občinskem uradi. Sobočni do 3-ga. 4-ga pa naj pridejo v občinsko hižo. Več se pove pri občinskih uradaj v Soboti, v Rakičani, v Lipovci, Bratonci, Ižakovci.

Domača politika.

Parlament. Okt. 18. je zväunredno zasedenje parlamenta zaključeno. 20. pa je redno otvoreno. Te den je voljeno parlamentarno častništvo. Za predsednika je voljen dozdajšnji: Ljuba Jovanovič, za podpredsednika pa eden Radičevac: dr. Maček i eden naš: Hohnjec. Med štirami tajniki je tudi eden naš: Kremžar. Podpredsedniki, kak je dozdej bila navada, neso bili pozvani na dvor k kralji.

Radičeve stranke zborüvanje se je vršilo v Zagrebi po volitvah v parlamentu, na šterom je Radič östro grajao proti strankam, štere so ga pomagale dozdej i se je ponüjao radikalom za zaveznika. Kralj tudi ednok grdi, drügoč hvali, a francuskömi pisateli grofi Begouen je dao izjavo, da je on za kraljstvo. Zakaj pa te guči od republike? Narod s tem slepi, ar to več nosi njemi.

Gda je izšla zadnja številka „Novin“, je vlada že odstopila. G. Davidovič je morao na kralovo želo podat i ostavkö (odpoved). Zavolo te odpovedi je postao političen položaj pa zapleten. Začnola so se pogajanja za sestavo nove vlade. V ta je posegno tudi kralj. On žele, da stopijo v vlado tudi radikali i celo predsednik naj bi bio radikal. G. Davidovič i ž njim vse stranke, ki so za sporazum, so sodelovanje z radikali odklonile, ar so tej zato, da se dela brez Radiča i hrvatskoga zastopstva, v to pa oni nemrejo privoliti. — Da se vladna kriza reši, je krao dao mandat za sestavo nove vlade demokratskimi poslanci iz Davidovičevoga kluba Kost i Timotijeviči, ki se pogaja z drugimi strankami, da bi sestavo novo vlado.

Politični položaj. O političnom položaji pisati ka gotövoga je skoro nemogoče. Ar vsaki den, pravo bi vsaka vora prinese ka novoga i tak se zdašnji položaj lahko najmenje desetkrat spremeni, dokeč dobite te vrste do rok. — Kakši uspeh bo meo Timotijevič, se ne ve. Što zmaga, je negotovo. Boj je silen. Pašič—Pribičevićova strüja je napnola vse moči, da dobi nazaj oblast, štero njoj je iztrgala iz rok Davidovič—Korošcova strüja. I nekaj časa so meli njeni trüdi uspeh. Kralj se je že odločo, da oblast v roke Pašič—Pribičevićove. A nastala je sprememba i zmaga se je nagnola na Davidovič—Korošcovo stran. Kak smo že omenili, je do bo pooblastilo za sestavo nove vlade član Davidovičevoga stranke. Duge krize je dosta kriv Radič, šteri je večkrat podao takše izjave, da so je obsodili celo njegovi zavezniki, nasprotniki pa so začnoli kričati proti njemu, da je nova vlada dozdej splavalala po vodi. Gda je Radič vido, kakšega kozla je strela s svojih izjavov, da je že večkrat izbio iz rok svojih zaveznikov zmago, nasprotnikom pa pripomogeo, da krizo lahko še dale zavlačüjejo i rovarijo proti strankam sporazuma, je začno malo misliti. Mislo je i mislo i prišeo do osvedočenja, da bo najboljše, če popüsti s svojim bojom. I tak je podao več izjav, v šterih pravi, da njegove prve izjave neso razmili i zato kričijo proti njim. V svojih izjavaj hvali kralja i izjavla, da je pripravljen sodelüvati tudi z vladov, v šteroj bodo sedeli tudi radikali, pod pogojom, da se izklüčijo iz nje trije bivši ministri, ki so bili proti sporazumi med Srbi, Hrvat i Slovenci. Kak so sprejeli v Belgradi te izjave, se zdaj še ne ve, gotovo pa je to, da je Radič kriv, da je vladna kriza trpela tak duga i on bo kriv, če šče mogoče dobijo oblast v roke ljudje, ki so z nogami tlačili pravico i poštenost, so delali z vzemi silami proti sporazumi. Položaj je izda jako zamotan i odločite v je žmetna. To tem bole, ar si stojijo nasproti na ednoj strani Pašič—Pribičević z većinov generalov — štere sta njeva nastavila — i ž njimi z većinov vojske, na drugoj strani pa ljudstvo potom svojih izvoljenih zastopnikov, potom većine parlamenta. Štera stran zmaga, se še ne ve. Naskori pa pride odločitev i te bomo videli što ma večšo moč: ali stranka korupcionistov ali ljudstvo. Če se bodo držali pri odločitvi ustavnih določb, mora zmagati zastopstvo ljudstva, ki ma v parlamentu velko većino.

Svetovna politika.

Nemčija. Za padcom Mac Donaldove delavske vlade je prišeo odstop nemške vlade i razpust državno zboraj. — Državni kancelar dr. Marks i njegova vlada je vodila za Nemčijo dobro politiko. Dr. Marks je bio za to, da se nasprotja med Nemčijov i drugimi državami, posebno med Francijov odpravijo mirno, brez boja i sovraštva. I tak je on tudi nastopao. Na konferencaj v Londonu i Ženevi je probao se sporazmiti z nasprotniki Nemcov i zato je tudi sprejeo Dawesov načrt, šteri navidez Nemčiji škodüje istinsko pa jo vodi do pravoga mira. Njegova politika je šla za tem, da se dosegne mir brez bojnih priprav. V tom pa so njemi nasprotovali nemški nacionalisti. I njüvo nasprotstvo je pripelalo do toga, da dr. Marks

državni zbor razpüsto i razpisao nove volitve, ki se bodo vršile 7. decembra. — Volilni boj se je že začno i stranke so že izdale volilne proglose na ljudstvo. Med strankami vladajo velka nasprotstva. Nacionalisti napovedüjejo boj demokratom, tej pa nasprotno nacionalistom i ljudskoj stranki (ta stranka je ne takša kak slovenska ljudska stranka. op. ur.). Dr. Marksova stranka (katoliški centrum) pa je za srednjo pot, Kakši bo izid volitev, je negotovo. Gotovo pa je, da je od izida volitev odvisen dober ali slab položaj v Nemčiji. Če zmagajo nacionalisti, nastane v Nemčiji pa nered.

Kak je pri nas političen položaj zamotan tak tudi v drugih državaj Europe. Skoro v vseh parlamentarnih sosednih državah se blje boj med vladnimi strankami i opozicijov. Te boj je bio posebno močen v Angliji, gde se je od vladne delavske stranke vno go večša opozicija liberalcov i konservativcov borila proti vladi i jo prisilila, da je odstopila i razpüstila parlament. Nove volitve bodo 29. oktobra. Podoben boj se blje v Nemčiji, gde nemška nacionalistična stranka vodi östro opozicijo proti Marksovoj vladi, štere jedro tvori nemški centrum (središče). Ravno takši je položaj v Italiji. Proti Mussolinijovim fašistom, ki delajo s silov mer i red v državi — kak mislijo oni sami — i s tem pritiskajo i mantrajo vse, ki so za pravi mer brez örožja, se bori prec i močna opozicija, v šteroj je tudi italjanska (krščanska) ljudska stranka. Ta opozicija je zato, da se fašistom zabrani pritiskanje i nasilno ravnanje. Tudi francoska vlada se mora bñriti z prec i močnov opozicijov, ki je nasprotna Herriotovimi socialističnimi mišljenji. I takši je položaj v europejskih državaj, takši je tudi v drugih delaj (v Aziji) sveta. Edinosti nega skoro nindri.

Italija. Fašistovsko divjanje nima meje. Ne preganja samo svojih političnih nasprotnikov, nego vrgli so se tudi na vero. Oni so brezverci, zato pa odürjavajo vse, ka je verskoga. Požigajo katoliške domove, napadajo i mantrajo dühovnike. Zato pa se obračajo proti njim vsi poštenomisleči ljudje i vno go se dela, da bi se sklenola opozicionalna zveza proti njim.

Peter Domačin:

Kotnjekov Janoš.

Bio je potoček, pri potöki brešček, wa breščeki pa bela cerkva — božji hram.

Bila je vrba, v vrbi votlina, velka votlina — človeški hram.

Oča nebeski, kak pa pride vse to vküper? Poslušajte dobri ljudje, povem vam po vrsti.

Obračkov les je ne daleč od Bogojine.

Kakše drevje raste v njem? Što zna? Jaz ne vem. Samo telko lejko posvedočim, da potom logi teče bistra voda Gomilice, kak duga srebrna kačica mad zelenimi praproti. I to je tudi očivesna istina, da poleg potoka stoji vrba Janošova.

Takša je kak druge vrbe. V razpokano skorjo je oblekla starost, tü i tam visi z nje kakša stara veja. Ar... dobri ljudje, starost je starost... stari ljudje ne küpijejo glavničke, stare vrbe nemajo košatih vej. No v toj vrbi so počivali v dugoj jesenskoj noči Kotnjekov Janoš.

Aha...! razbojnik so bili Janoš? Ne. Po-božen mož, zlata düša, zvonar se bili Kotnjekov Janoš. V beloj bogojanskoj cerkvi se zvonili. tam so bili njüvi zvonovi, na njimi pa sam Bog. Oča nebeski, šteri rad poslušä milij glas zvonov. Janoš so inači povedali, če jih je što pitao — što da so. „Jaz sem bogojanski zvonar,“ tak so pravili Janoš, „moji zvonovi pošiljajo glase premile, naj dober Bog smiljeni bo našim vojakom, umirajoče naj reši pekla, düše v vicaj pa strašnoga trplenja.“

Tak je bilo dugo-dugo let v meri božjem. Pa prišla je bojna. Prišli so ljudje nesmiljenoga srca, pöbrali so zvone, tudi oha bogojinska zvona. Mala deklica z bogojanske fare (ne vem šteroj vesi je doma) piše od teh žalostnih časov:

„Dugoletna peč žerjava, ...
zdaj zvonjenje več ne dava
cerkev naša.“

Po istini vam pravim, nekaj strašnoga je moglo biti to, da so odnesli zvone, za dobre naše. Brezi zvonov, brezi sprevodnikov na zadnjo pot... Prestrašeni človek ne ve kaj bi pravo, njegove reči so brezi pravoga pomena i pač s tem odkrije istinsko, ka se vrši v njegovoj düši.

„Dugoletna peč žerjava, ...
zdaj zvonjenja več ne dava
cerkev naša.“

Što razmi to? I če ničče ne razmi, ravno te je najbolje povedano. Povedano je to, da je v düšo segalo ljudem nesmiljeno ravnanje z zvonovi.

Samo mali zvon je ostao. Tak se je glasilo iz line, kak da bi drobno dete jokalo za svojov materjov. „Mater iščem, bim—bam... očo iščem, bim—bam...“ tak so razmili jok maloga zvona tūdi Kotnjekov Janoš. Brez dela, brezi zvonov so ostali. „Sedite Janoš, molite Boga, čakajte smrt, ve daleč je že ne“ — tak so njim pravili dobri ljudje, da bi jih potroštali.

Ne potroštali, olje so levali na ogenj. „Moji zvonovi, moji mili zvonovi...“ to z so ponavljali Janoš i zaibala se je njuva sera stara glava.

„Prídejo nazaj. Vojna mine, nazaj je dobimo.“ „Nikdar, dete moj!... Prle merjem...“

Brez zvonjenja me denete v mrzeo grob...“ Strašna je bila ta miseo starca. Brez zvonjenja v grob...!“

Duge dni i duge noči jih je mantrala ta miseo, črv ne gloda tak nevsmiljeno drevo, kak je trgala ta miseo starčkovno srce. Na konci so pa rešili: „Ne merjem brez zvonjenja... Neščem! Tak mi pomagaj Bog...!“

(Dale.)

Prekmurski dijak.

Temelji dobre organizacije. Da je organizacija — dobra namreč — za dijaka potrebna, nam je sedaj že znano. Povdarjam, da le dobra, kajti slaba organizacija ga še bolj pogubi. Ime samo ne reši nikogar. Ni namreč dovolj, da sem član kakega društva, temveč pozornost treba obračati na to, da sem član dobrega društva. Ni treba namreč posebej naglašati, da so dobra i slaba društva; to je tako znano.

Vsaka stvar na zemlji ima neko podlago; brez podlage bi visela v zraku i bi s tem bila izpostavljena nevarnosti, da se v vsakem trenutku lahko zruši, pogubi. Podlage pa nimajo samo realni predmeti, ki jih mi vidimo, sploh s svojimi čuti zaznavamo, temveč jo imajo tudi nam nevidne stvari. Kakor predmeti v zunanem svetu, imajo svoje temelje tudi organizacije, nekatera načela, na katera se morajo naslanjati, da se morejo ohraniti, uspešno delovati in doseči svoj smoter. Na tem mestu hočem govoriti o nekaterih temeljnih načelih dobre organizacije. Kar povem, nisem pobral iz kakih knjig, poslovnikov, temveč iz izkušnje, ki sem jo pridobil pri raznih društvih, pri katerih sem sodeloval in jih deloma tudi vodil.

Prvi pogoj, ki se zahteva, je, da sloni organizacija na krščanskih načelih. Krščanstvo je bilo, ki je dalo svetu novo obliko; ga je vzbudilo iz temne noči zmot i mu pokazalo pravi pot do smotra, ki mu je namenjen, da ga doseže. Krščanstvo je dalo človeštvu pravo vrednost i mu začrtalo stezo resničnega življenjskega cilja. Vse to mora organizacija, ki mladino vodi, vzgaja i pripravlja k izvrševanju življenjskega poklica, upoštevati, kajti ni dovolj, da se mladina vzgaja, temveč potrebno je, da se vzgaja v skladu z verskimi resnicami.

Organizacija je skupina ljudi, — dijaška organizacija družba dijakov, — ki so se združili v ta namen, da dosežejo neki gotov smoter. Smoter dobre organizacije n. pr. je, da pomaga članom doseči končni smoter človeštva — večno srečo po smrti. Pot za dosego kakega smotra je težaven. Zahteva žrtve, dela. In tako tudi

organizacija mora delati, ako hoče doseči svoj smoter. In pri tem delu morajo sodelovati vsi. Izgovori: „saj imamo odbor, on naj dela“, ali „zakaj bi moral ravno jaz, saj je mnogo drugih, ki so mogoče še bolj sposobni“, itd., so neumestni in nedopustni. Moč organizacije je ravno v tem, da ima mnogo ljudi, ki delajo in ona doseže svoj smoter lažje, ko posamezen človek, ravno radi tega, ker se dela v njej skupno, ker se moči, življenske sile članov družijo v dosego skupnega namena. Zato je potrebno v vsaki organizaciji skupno delo; potrebno, da vsak član po svojih močeh sodeluje v dosego končnega smotra. Kjer tega ni, je društveno življenje nepopolno, vedno bolj propada i nazadnje popolnoma zamre.

Društvo je nekaka družina s to razliko, da je nekoliko večja i da v njej ni take razlike med člani, ko v pravi družini med starši in otroci. Tu živijo skupno ljudje bolj enake starosti. Kakor pa je za družino velike važnosti, da vlada med njenimi člani sloga, mir, tako je potrebno, da vlada med člani organizacije soglasje. To je en glavnih pogojev in važen, ko prva dva. Brez soglasja med člani društvo ne more obstojati. Kajti kakò naj goji skupno delo, kako naj se trudi za dosego skupnega smotra, če člani drugi drugemu nasprotnejo, če vsak ima drugačne težnje, drugačne nazore. Kjer gre za skupnost, tam mora vladati soglasje; individualnosti (posameznosti) morajo izginiti. — Soglasje pa se najlažje doseže z ljubeznivostjo. Zato mora biti medsebojna ljubezen ona nit, ki naj člane družji, ki naj jih navaja, da bodo morebitne slabosti svojih tovarišev prenašali in jih s primernimi opomini pripravljali do tega, da svoje slabosti opustijo.

Iz teh osnovnih načel izvirajo tudi druga, a so s temi v tako tesni zvezi, da, kdor upošteva ta, tudi zoper ona ne more grešiti. Sicer pa bo pozneje govor tudi o tistih. Fr. K.

Pošta.

Janič Nuskova. Tisto stvar pozvedite na carinarnico v Soboti uradno potom župana, ta vam da glas, kelko trebe plačati. Ženska more formalno pritožbo vložiti z 25 Din. štemplnom. **Marija Pišchl. M. Sobota.** Poročali so mi na računovodstvu, da je vaša prošnja ugodno rešena. **F. K. Maribor.** Okt. 4. pisano pismo dobili 24. Zeppelin je hitrej prišo v Ameriko. Hvala na prizadevanji za list. **F. Horvat. Rim.** Hvala za vaše molitve na tistem svetom mestu. V novom leti bi je mi tūde radi obiskali. **H. Panovci.** Tiste podpore ne morete dobiti, ar študirate na Madjarskom, pa itak že bila razdeljena, kda ste se javili. Dobite pa drugo, štera je dana od države evangeljskoj cerkvi.

MALI OGLASI

Amerikanci! Oda se lepo posestvo z celim inventarom. Kraj je lepi. Poizve se v Gerlincih št. 4.

6 plügov zemlje je k odaji v Dolnjem Lakoši. Kúpci se naj zgledajo pri Ignaciji Nemšič v Dolnjem Lakoši.

V dugoveškoj

(Lendvahosszufalui)

ciglenici se dobi, dokeč je v zalogi, I. klase

črep

cigeo

po 1000 Din.

pa po 450 Din.

Dva mašina za šoštre se dobita pri gostilničari **JURAJ AMBRUŠI** pri sv. Martini.

Mašini so v dobrom stani i fal.

Slovenska Banka d. d.

podružnica DOLNJA LENDA VA

plača najbolje dolarje in zlate peneze.

Ovlaščena banka za trgovanje z devizami in valutami. Izstavlja izvoznikom uverenja in prevzema bančne garancije.

FAL CIGEO IČREP.

Puconska ciglenica oda cigeo i črep — zavolo pomenkanja prostora — kúpcom, ki ga odpelajo od dnes naprej do konca toga leta, proti plačili v gotovini po naslednjoj znižanoj ceni:

cigeo (za zidanje) po 550 Din.
črep (Fab.) po 1400 „
za 1000 falatov.

KUPITE!

PRODATE!

Posestva, gostilne, trgovine itd. zelite.

Realitetna pisarnica

„SILVAR“ Ljutomer, Stari trg 47.

Naročnina ino oglasi se sprejmejo za „Novine“ pri ERDŐŠY BARNABAŠ, trgovci z papirrom i igračami v Murskoj Soboti št. 180. poleg rim. kath. cerkvi ino pošte.

OBRTNA BANKA, PODRUŽNICA V LJUTOMERU

KUPUJE dolare in druge valute po najvišem dnevnem tečaju

DAJE obrtne in trgovske kredite pod zelo ugodnimi pogoji

Interurban
telefon šte. 2.

OBRESTUJE

vloge na tekoči račun in hranilne knjižice pod najugodnejšimi pogoji.

Račun ček. urad
Ljubljana št. 12726.

Najboljše bronaste zvonove po najnižjih cenah v Jugoslaviji dobavlja samo **LIVARNA ZVONOGLAS MARIBOR** odlikovana z zlato kolajno.

Neprekosljiva harmonija, čisti, trajni glasovi, hitra postrežba, večletno jamstvo.

Zahvalna pisma č. č. duhovščine so vsakemu na ogled.